

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. szeptember 5.

190. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hóra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A MÁV. BAJAI.

Mikor e sorokat írjuk, nem tudjuk, hogy nem-e hoz a táviró hirt egy újabb vasuti szerencsétlenségről. A balesetek annyira megsokszorozott dolgokká váltak immár, hogy szinte feltűnik, ha egy-egy nap anélkül mulik el, hogy a napilapok nem számolnak be egy újabb és cifrább balesettel, amely másutt, mint a Máv.-on elő nem fordulhat.

A megrökönyödött közönség dühe nagyon természetesen első sorban a szegény vasutasok ellen fordul, ami természetesen is, mert hiszen a sajtónak a Máv. kasszájából gallyalósan táplált része egész rágalom-arszenálját arra használja föl, hogy a züllött viszonyok előidézésében első sorban ludas vezetőség (t. i. a kormány és az igazgatóság) börtét az agyonsanyargatott személyzet rovására megvédelmezze. Mert hogy a Máv. züllése óráról órára észlelhető, ezt már ma még a legkoalíciósabb és legjobban megfizetett lapok is elismerik. Csakhogy nagyon természetesen, az okok helyes keresésében éppen a pénzügyi érdekeltség következtében nem szabad eljutni az okok igazi és becsületes föltárásához, hanem éppen ellenkezőleg, mentegetniük kell a vezetőség tehetetlenségét az alkalmazottak rovására, akiket uton-útfélen fegyelmetlenséggel vádolnak.

A Máv. szemellátható züllésének okai egészen más hibákban keresendők, ahogy azt majd alább kimutatjuk. Három főoka van annak. Az első ok az, hogy a Máv. személyzetének szakképzettsége föltöbb hiányos. Ki kell jelentenünk, hogy a Máv. személyzetének sokat hanyagított európai nivója ma már csak a mesék országába tartozik. Épp olyan kevésbé európai biz' az, akár csak Magyarország egyéb kulturális és gazdasági szervezetei.

A Máv. személyzetének gerince abban az időben került még az intézet kötelékébe, amikor a Máv. teljesítménye összehasonlíthatatlanul kevesebb volt a mainál s így a kisebb forgalmi viszonyokhoz hozzászokott személyzetet készenlétlenül találta a rohamos gazdasági fejlődés okozta munkatöbblet. Ugyanez történt a vezetőséggel is.

A szatócsüzlethez hozzászokott cégtulajdonos nem tudott igazi nagykereskedővé átváltozni, hanem továbbra is kicsinyes, vagyis szatócs maradt. A személyzet szakismeretének fejlesztésére csakugyan kevés befolyást gyakorolhatott az a vezetés, amely fejlődni maga sem tudott. Valóban elszomorító kép tárul föl a szakértő szeméi előtt, ha végig tekint azokon a gyatra intézkedéseken, amelyeknek célja a személyzet szakismereteinek bővítése volna. Ha ugyan volna.

Hiszzen az amugy is általánosan minden téren elhanyagolt szolgálati ügyek között a személyzet továbbképzése a legelhanyagoltabb. A valóságban csak a papiroson van meg. A különböző szolgálati főnökségek, a csekély számú dícsértes kivételekkel, (Fiumét szerencsére az utóbbiak közé kell sorolnunk), jófor-

mán ügyet se vetnek erre a fontos föladatra, amely van legalább is annyira jelentős, mint bármiféle természetü politikai szolgálat. Az a vasutas, aki az intézet indolenciája következtében amugy is csak fogyatékos szakismeretekkel kezd meg pályafutását, ugyancsak az intézet indolenciája következtében el van zárva a továbbképzés lehetőségétől. Hasznavehetetlen rokkant tisztviselők kezében van letéve a legtöbb helyen a személyzet oktatása, amely rendszerint nem áll egyébből, mint az emészthetetlen utasítás paragrafusok és az írója által sem átértett hülye rendeletek szolgai fölolvásásából. Mindez havi 1—2 órai keretben s ez is a személyzet pihenő napjain, ami jellemző az európeerség sugaraiban sütkérező kormányzat és vezetőség bölcsességére. Öntudatos munka a Máv.-nál nem folyik. Csak ösztönszerűleg bizonyos önzéssel dolgoznak az emberek. Egyik szolgálati ág munkája nem egészíti ki szervesen a másikat, aminek aztán az az eredménye, hogy a különböző csoportok munkálkodása a szükséges összhang helyét állandó veszekedésbe fullad bele.

Ami természetesen föltöbb előnyös az üzem precizitására. De ennek okai csakugyan nem a vasutasok. Elvégre, ha a vezetőségnek így is jó s ha neki nem érdeke a személyzet szakudásának emelése, megfelelő vezérfonalak és szakismeret terjesztő oktatások hiányában ugyan mit is csináljon? Ugy dolgozik, ahogy tud s ha aztán akadozik s a fejlettebb viszonyokkal megbirkózni nem tud, hozzá forduljon? Talán a hasonlóképpen elmaradt vezetőséghez? Vagy talán Kossuth Ferenchez? Vagy a vasuti és hajózási főfelügyelőséghez? Nagyon sok okos dolgot még egyik helyről sem láttak s megértjük, hogy a főfelügyelőség „szaklapokat” akar iratni a szövetségekkel, nyilván úgy vélekedvén, hogy mivel máshonnan szakdolgozatot úgy sem igen várhatnak a vasutasok, legalább a szövetségek nyujtsanak ilyeneket.

A züllésnek második és nem a legkisebb okozója az ambíció teljes kiirtása a személyzet lelkéből. Amikor a személyzet azt látja, hogy az önfeláldozással végzett becsületes munka csak mellőzéssel jár s a tehetségtelen s dologkerülő stréberek hada foglalja el a jobban járadalmazott állásokat, akkor természetes és érthető, hogy először elkeseredetté, majd később közömbössé válik. Imerünk üzletvezetőségeket, ahol egész vasutas-dinasztiák ülnek meg a jelentősebb és kedvezőbb állomásokat s ha valaki olyan szerencsés, hogy egy-egy ilyen dinasztia sikerül beházasodnia, ez már elégséges minősítés ahhoz, hogy éretlen gyerök léte tudásban és szorgalomban nála összehasonlíthatatlanul különb és korosabb polgártársát a porba tiporhassa.

Ha Kossuth Ferenc egyszer úgy alaposan akarna belenézni a vasutas kinevezések, előléptetések és áthelyezések történetébe, alighanem furcsa dolgokat tapasztalna, különösen akkor,

ha az érdekelt személyeket is meghallgatná. Mert, hogy a szolgálati érdek köpenyébe mi minden dolog nem fér bele, arról alighanem ő neki sincsen halvány fogalma.

Amíg a viszonyok ilyen mértékű elfajulása lehetséges, addig hasztalan minden handabandázás, minden fenyetődés, a viszonyok nemcsak nem fognak javulni, hanem ellenkezőleg, a kedvüket vesztett tisztességesebb elemek elkedvetlenedésével és visszavonulásával teljesen ellepik a Máv.-ot azok a stéberek, akik abban az arányban posványosítják el a Máv.-ot, amilyen arányban előtérbe nyomulhatnak.

A harmadik és legfontosabb ok pedig az ellenőrzés hiánya. Ezzel nem azt mondjuk, mintha az ellenőrzési célokra beállított előirányzat pénzüsszege talán fölslegesnek maradna a pénztárban, dehogyan sőt, még túl is lépik azt. Csakhogy nem ellenőriznek érte. Köztudomásu dolog, hogy az ellenőrzési célokra szolgáló üzletvezetőségi általányösszegek oroszlánrésze az üzletvezetők s a főnökök zsebeit gazdagítja, akik kényelmes termes kosikban, megálás nélkül robogó gyorsvonaton szokták megejteni ellenőrző utjukat.

Hogy az üzletvezető urak által teljesített ellenőrzések értékéről mindenkinek fogalma legyen, elég annyit tudni, hogy az üzletvezetői gárda a vasuti és hajózási főfelügyelő dzscentri állományából rekrutálódik. Ott pedig tudvalevőleg nagyon sokat meg lehet tanulni a gyakorlati vasuti szolgálatból.

Az ügyosztály főnökök néhány tiszteleire méltó egyéniség kivételével szintén olyan szakferfiak, mint az üzletvezetők. Tehát kiváloan alkalmasak a gyakorlati szolgálat ellenőrzésére. 300—400 koronás számadást szokott benyújtani némelyik ilyen önzetlen férfi egy hónapról, akkor, amikor az ellenőrzésre hivatott szakközeg vagy egyáltalában nem, vagy csak legjobb esetben egy-kétszer nézhet utána a szolgálati szakszerű lebonyolításának. Így történik meg azután, hogy sokszor egész vonalrészek állomásai és szolgálati helyei egész éven át nem látnak ellenőrzést, a kötelező pénztári ellenőrzésen kívül.

Ellenben sűrűn ellenőrzik a gyorsvonatokkal könnyen megközelíthető azon nagyobb városok állomásai, ahol az állomáson kívül még jó szórakozás és kitérő étkezés is kínálkozik. Ha az általunk föntebb fölsoroltakat Kossuth Ferenc kegyelmes ur figyelmébe méltatja és utánanézet a dolognak, rájön, hogy a Máv. züllését még sem annyira a személyzet fegyelmetlensége okozza, még kevésbé az izgatások, hanem csakis azok okozzák, akik tehetetlenségük és mulasztásuk leplezésére takaróul a személyzetet akarják felhasználni. A személyzet tudásához mérten halálmegvetéssel dolgozik ma is és sok hős leli a szolgálatban halálát a vezetőség mulasztása miatt.

Hitelezők ijedelme.

Néhány nap múlva: szeptember 9-én életbelép a végrehajtási novella. Ebben az esztendőben sok új törvényt hoztak, de kevés törvény érdeklő annyira közelről a szegény embert, mint az 1908. évi XLI. törvénycikk, amely az új végrehajtási eljárásról szól.

Es épen, mert a szegény emóerek várták legjobban életbeléptetését, nagy volt az aggodalom: hátha sokáig fog késni, hátha sikerülni fog meggyőzni az igazságügyminisztert arról, hogy az új választási novella veszedelmet hoz az adósokra, veszedelmet a hitelezőkre.

Am az igazságügyminisztert nem lehetett meggyőzni arról, hogy ez az emberséges törvény károkat fog okozni, hogy veszedelmet fog hozni.

A hitelezők be fogják látni, hogy az a szegény ember, akki eddig fizetett, fizetni fog ezután is, dacára annak, hogy az utolsó vánkósát most már nem lehet elérvezeni és dacára annak, hogy a szegény hivatalnok fizetéséből az az összeg, amely az ő és családja létfenntartására okvetlenül szükséges: le nem foglalható.

A törvénybe foglalt átmeneti intézkedések megjelentek a hivatalos lapban.

A bejelentésekre nézve a rendelet aképen intézkedik, hogy a járásbíróshoz benyújtandó bejelentésben a követelés fölémlítése után kérni kell annak az 1908. XLI. t.-c. 31. szakasza alapján való tudomásul vételét. A bejelentéshez a rendeletben közölt minta szerint értesítést kell csatolni, még pedig annyi példányban, hogy valamennyi értesítendő félnek és a bíróságnak is egy-egy példány jusson. Az értesítéseket a bejelentő hitelező kellően kitöltve tartozik csatolni bejelentéséhez és a bíróságot az értesítést aláírva, abból egy-egy példányt kézbesít az érdekeltnek és egy példányt visszatart. Ugyanazon bejelentéssel, ugyanazon adó ellen főnálló többrendbeli követelést egyszerre lehet bejelenteni.

A bejelentések számából mindenestre ki fog tűnni: melyik hitelező mennyire ijedt meg az új végrehajtási eljárástól, amely — újból mondjuk — csak hasznára fog válni nemcsak a szegény adósoknak, de a gazdag hitelezőknek is.

UJDONSÁGOK.

— **Ujházi Ede Abbaziában.** A Nemzeti Színház tegnapelőtti megnyitó estéjén csak kevesen vették észre, hogy Ujházi a „Pártütők” öregbíróját csak nagy önfeláldozással tudta eljátszani. Beteg a mester, megviselte nagyon az az operáció, melyet Grósz Emil tanár végzett jobbszemén. El van gyöngülve, pihenésre van szüksége, eljön tehát hozzánk Abbaziába és itt várja be teljes felgyógyulását, melyet az egész magyar közönség őszintén kíván a népszerű nagy művésznak.

— **Magyar uszók az Adrián.** A Wiener Athletiksport Club évenkénti abbáziai uszóversenyét az idén mint jelentettük szeptember 8-án rendezte. A meeting ezuttal is fényes sikerűnek ígérkezik, mert a magyar és az osztrák versenyzőkön kívül Berlin, Bréma, Boroszló, Maffersdorf, Gráz és München uszói is várhatók a verseny startjához. Összesen kétszáznegyvenen neveztek. A budapesti egyesületek részéről leadott nevezések a következők: 150 méteres kombinált uszás. (Mell, hát, és tetszésszerű uszás). Hendl Károly, Hornung Gyula (M. T. K.), Slivicka Ignác (F. T. C.), Borovi Ferenc (M. U. E.).

Ausztria ezer méteres sósvízi bajnoksága. Hajós Henrik, Zakár Imre (M. T. K.)
Búváruszás. (50 méter). Slivicka Ignác (F. T. C.)

Négyszer 50 méteres staféta uszás. (Mell, hát, oldal és magyar uszás) Magyar Testgyakorlók köre (Toldy, Hendl, Hornung, Halmay, tartalékok Zachár, Hajós, Agulár).

Főverseny. (50 méter). Halmay, Munk, Hornung, Hajós (M. T. K.), Donáth Leó (M. A. F. C.)

Hátuszás. (100 méter.) Hendl Kornél (M. T. C.), Borovi Ferenc (M. U. E.)

Akadályuszás (100 méter.) Borovi Ferenc (M. U. E.), Hornung Gyula, Munk József (M. T. K.)

Melluszás. (400 méter.) Toldy Ödön, Hendl Kornél (M. T. K.), Slivicka Ignác (F. T. C.)

A *Fiumei Athletikai Club* által rendezett szeptember 6-iki cantridai uszóversenyben részt vesz Halmay Zoltán, Hajós Henrik s Toldy Ödön is. Osztrák részről a versenyben neveztek Sheff Otto, az osztrákok legjobb uszója és Kellner Ferenc az osztrákok hátszó bajnoka.

— Az „Atlantica” új palotája. Az „Atlantica” tengerhajózási társaság, mely alig másfél év előtt alakult meg Budapesten, a levantei forgalom lebonyolítására, rövid pályafutása alatt igen szép eredményeket produkált, ami kifejezésre is jutott a vállalat első esztendei mérlegében. A társaság igazgatósága, hogy külső formában is kifejezést adjon erős fejlődésének, — hír szerint, — azzal a gondolattal foglalkozik, hogy Budapesten, alkalmas helyen díszes palotát építtet. Az új palotában a társaság irodái is elhelyezést nyernének.

Térzene. A városi zenekar ma este 8 és fél órakor hangversenyt ad az Adamich-téren a következő műsorral:

1. De Lotto — induló.
2. Verdi — Aida I. felv.
3. Thomas — Szimfonia a „Mignon”-ból.
4. Lehár — A vig özvegy.
5. Battaglia — Keringő.

— **Haditengerészeti Akadémia.** A helybeli haditengerészeti akadémián a felvételi vizsgák szeptember 10-én kezdődnek. Az első évfolyamra 30 növendék jelentkezett.

— **Balesetek a tengeren.** A „Wien” nevű osztrák-magyar páncélos, mely a napokban a dalmáciai partokon Lesina-kikötő bejáratánál zátonyra került, a dagály beálltával sikerült leemelni a zátonyról. A „Wien” csak jelentéktelen sérüléseket szenvedett, amelyeket a pórai arzenálban fognak kijavítani. — A „Haigh Hall” angol gőzös New-Castleből jövet Velence közelében a „Wotan” német gőzessel összeütközött. Mind a két gőzös megsérült, de a sérülés a hajók oldalának a víz felett levő részén történt, úgy, hogy komolyabb baj nem esett. A személyzet közül senki sem sérült meg.

— **Az olasz hajózási üzlet hanyatása.** Az olasz gőzhajózási társulatok *tizenhárom* hajója vesztelgel különféle olasz kikötőkben, mert nincs semmi szállítási való. Az olasz hajózási forgalom pangása már mintegy három hónap óta tart s nincs is rá kilátás, hogy hamarosan megjavulnának a viszonyok.

— **Félnék a szokolistáktól.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága a kereskedelmi miniszter intézkedése folytán elrendelte, hogy szeptember ötödikétől tizedikéig, tehát a szokolisták szusáki kongresszusának idejében egy a személy- mint a gyorsvonatok Szusákon az obeliszik fölött levő vágánykeresztvezésnél megálljanak.

— **Az „Adria” adománya.** Az „Adria” tengerhajózási társaság az „Ultonia” és a „Slavonia” hajókon szedett belépőjegyek bevételéből 43 koronát juttatott a Gyermekbarát Egyesületnek.

— **A kikötőből.** Szeptember 4-én. Érkezett: „Volturno” angol gőzös Londonból 100 tonna vegyes áruval.

Indult: „Vindobona” osztrák gőzös Calcuttába 2100 tonna cukorral, 100 tonna cementtel és 100 tonna fával; „Clara” osztrák gőzös New-Orléansba 1300 tonna magszettel.

— **A horvát vasuti katasztrófa újabb halottja.** Zágrábi tudósítónk táviratozza, a Máv. zágráb—csáktornyai vonalán Puscsa-Bisztra állomás környékén történt szörnyűséges vasuti katasztrófának újabb halottja került elő. Az elpusztult vasuti kocsik törmelékeinek eltakarításával foglalkozó munkások tegnap este a roncsok alján egy *középkorunak látszó egyszerűen öltözött nő holttestére* akadtak. Rögtön értesítették a zágrábi rendőrséget, amely mostanáig még nem tudta megállapítani az illető nő kilétét.

E helyen említjük meg, hogy a Puscsa-Bisztra-i vasuti katasztrófának mentési munkálatainál különösen az ott fegyvergyakorlaton időző fiumei Jellacsics gyalogezred katonái tüntették ki magukat. A közeli Zabokból ök jelentek meg elsőnek a katasztrófa színhelyén. Hám-pel Jellacsics ezredbeli hadnagy vezette a katonák mentési akcióját és közel 24 óráig szakadatlanul talpon volt az egész legénységgel együtt.

— **Zágrábban megverték egy magyart.** Zágrábban tegnap ismét botrányt rögtönöztek, amely bennünket mindenképpen azért érdekli-közlebről, mert a dicstelen incidens egy

odaváló magyar lakos inzultálásával végződött. Zágrábból jelenti tudósítónk, hogy az Illicán az „Udri, udri Strick magyar...” kezdetű nótára gyújtott egy alaposan elázott ember és a csócselék vad röhögéssel kísérte a csendháborítást. Az említett dal makaróninak nevezett aféle vegyes szövegű gunynóta, amelylyel a horvátok a magyarokat szeretik bosszantani. A lármás jelenetnek tanuja volt egy zágrábi magyar férfi és odaszólt a közelben áldogáló rendőrnek, hogy a kurjongató részegzet tartóztassa le, ami meg is történt. Mikor a rendőr a zajongóval eltávozott, hogy a nem messze levő őrszobába kísérje. A tömeg neki rontott a magyarnak és össze vissza verte. A megtámadott embert rendőrszabaddította ki a dühöngő sokaságból. A inzultálók közül többek ellen büntető eljárást indítottak.

— **Fóka az Adriában.** Dalmát halászok tegnapelőtti Sebenico közelében egy valószínűs sarkvidéki fókát fogtak hálójukban. Nyári kacsának tartanók ezt a fókát, ha a szerencsés halászok tegnap ide Fiuméba nem hozták volna két méter hosszú és több mint egy métermázsá súlyú ritka állatot, melyet a halcsarnok közelében ma mindenki megnézhet 30 fillér belépti díj ellenében. A szegény fóka valószínűleg egy hideg tengeráramlattal tévedt ide az adriai vizekbe.

— **Osztrák-magyar tiszték a tengeren.** Bécsi telefonjelentésünk szerint az osztrák Lloyd Thália gőzöse október 28-án osztrák-magyar tisztekkel Triesztből a földközi tengerre indul s utjában érinti Korfut, Maltát, Tunist, Algirt, Tangert, Gibraltárt, Cagliari és Nápolyt. Ez a hajózás, a résztvevő közös hadsergebeli tiszték komoly tanulmányi, de egyszersmint üdülő utja is lesz. Emlékeztünk szerint első a maga nemében, céljainál fogva figyelmet érdemlő. Az uton részt fog venni egy törzstiszt is, ki katonai szempontból oktató előadást fog tartani a sétahajózás alatt. Az utazáson, melyet a Nemzetközi Szállítványozási r. t. rendez, a tiszték családjai is részt vehetnek.

— **A tulipán korszakból.** Az osztrák kereskedelamügyi miniszter kimutatást tesz közre a Magyarország és Ausztria közötti áruforgalomról 1900—1907-ig bezárólag. A statisztika érdekes adatai milliókban a következők:

Behozatal Kivitel

Ausztriából. Ausztriába.

1901 885.3 921.6

1902 873.8 901.6

1903 902.2 944.5

1904 974.4 945.0

1905 1003.2 993.3

1906 1190.8 988.8

1907 1263.0 1032.2

Ez a statisztika mindennél jobban mutatja, hogy mennyire neveltséges komédiát csináltak nálunk a tulipánmozgalommal s hogy mennyire élehetlenek vagyunk. Mert 1900-tól 1905-ig, vagyis addig, amíg szó sem volt a nemzeti felbuzdulásról, magyar ipart védő tulipán bolondságról, az Ausztriába való kivitelünk értéke nagyobb volt, mint a behozatalunké. De jött a tulipán, jött a grófok és nemzetvezérek iparvédelme s rögtön megfordultak az állapotok. Egyszeribe nagyobb lett a behozatal és kisebb a kivitel. S mind ez a büvös virág, a tulipán jegyében történt.

— **Az „Amazona” hajótörése.** Arról a rettenetes viharról, amely kedden az angol és a francia partokon dühöngött s az északi és keleti tengereken is erősen veszélyeztette a hajózást, még a következőket jelentik Londonból: Annál a hajótörésnél, amelyet az „Amazona” nevű négyárbcos szenvedett a walesi partok mentén egy zátonyon szivettépő jelenelek játszódtak le. A négyezer tonnatartamu hajó, amely szénnel volt megrakodva, a zátonyra jutva ketté szakadt. A parton nagy embertömeg volt tanuja a hajótörésnek, de a hajóroncsokra szorult 28 emberen nem tudott segíteni senki. A szerencsétlenek az árbócra másztak s ily módon igyekeztek magukat a víz fölött tartani. A főárbc azonban lezuhant és sok matrózt agyonsújtott, másokat lesodort a hajóról s ezek a tengerbe fulltak. A kapitányt holtan találták kabinjában. A szerencsétlenül jártak segélykiáltásait érthetően hallani lehetett a partokon. Végre is sikerült a legénység nyolc tagját megmenteni, a többi husz odaveszett.

— **A zágrábi rablógyilkosság.** Megírtuk tegnap, hogy Zágráb egyik legtorgalmasabb utcájában fényes nappal halálosan megsebeztek és kirabolták *Lavric* Karolina 80 éves ékszerüzlet-tulajdonosnét. Az elvetemült gyil-

kost tegnap este, mint táviratilag már jelentettük, Svetec János 23 éves kereskedősegéd személyében kinyomozták és letartóztatták. A merényletről a rabló ezeket mondta jegyzőkönyvébe:

Huszonháromeves, kereskedelmi alkalmazott vagyok és már két ízben kaptam lopás miatt fegyházbüntetést. Ez idő szerint állás nélkül tengődöm és néhány napja, hogy mindenemet zálogba tettem. A nyomor szüli a bűnt és megfogamzott bennem a gondolat, hogy ha másként nem megy, gyilkolni fogok. Áldozatul Lavricné asszonyt szemeltem ki, mint olyant, aki üzletében egyedül van és akinek portékáját feltűnés nélkül lehet értékesíteni.

Dél előtt tíz órakor állítottam be az üzlethebe először. Akkor azonban itt találtam az öregasszony egy nőrokonát, a szándékomat tehát végre nem hajthattam. Egy ezüst szivartartót kértem, de olyan árat ígértem érte, hogy elbocsátottak. Másodszor is beállítottam, akkor dél volt; a boltban Lavricné fia ült. Hirtelen valami kifogással álltam elő, azt mondtam, hogy árjegyzékre volna szükségem, mert aranyeműt akarok vásárolni a menyasszonyomnak. Alig, hogy az utcára értem, láttam, hogy Lavricné fia is kijött a boltból és a Jellasichtér felé ment. Most már biztosan tudtam, hogy az ékszerboltban nincsen senki. Újlag, most már harmadszor mentem be a boltba, azzal a szándékkal, hogy rablás nélkül most már nem hagyom el az üzletet.

Bementem és szó nélkül torkon ragadtam az öregasszonyt. A fojtogatás azonban nem sikerült, mert a nő védekezett, a körmét vájta a kezembe és harapott. Hamarosan kivettem késemet a zsebemből és a nyakába döföttem. Az asszonynak nagy vérvesztése volt, elalélt hamar az üzlettel kapcsolatos kis szobába bevitem, ahol még hallottam a hörgését. Egy perc múlva volt, hogy a pénztár tartalmával a zsebemet megtömjem és hogy a kezem ügyébe eső aranyeműket magamhoz ragadjam.

Erre kifutottam. Előbb megebédeltem, azon gondolkoztam, nem volna-e jó az ékszeren valamelyik zálogházban tudni. Oda is mentem, ahol azonban a rendőrség emberei elfogtak.

A rablógyilkos a legnagyobb cinizmussal mondta el ezeket. Az ő kihallgatásával egyidejűleg akarták Lavricné is kihallgatni a kórházban, de akkor már halálán volt a szerencsétlen.

Távirat ◀▶ Telefon.

A delegáció összeülése.

BÉCS, szept. 4. Beavatott forrásból származó jelentések szerint úgy az osztrák, mint a magyar delegáció tagjainak megválasztása mindjárt a két parlament őszi ülészakánának megkezdése után fog végbemenni. A magyar delegáció elnöke Szel Kálmán lesz. A tárgyalások körülbelül három hétig fognak tartani. Hir szerint a horvát delegátusok a magyar-horvát konfliktus ügyében élénk vitát szándékoznak provokálni.

Jászai Mari életveszedelemben.

BUDAPEST, szept. 4. Jászai Mari, a Nemzeti Színház nagy tragikájának lakásán ma izgalmas dráma játszódott le. A művésznő tulajdon fivére, Jászai Ignác törvényszéki irodatiszt revolvert fogott nővére és csak a rendőrség gyors közbelépésének köszönhető, hogy Jászai Mari életével megmenekült. Az ügy előzményei a következők: Jászai Mari és fivére Ignác egy házat bírnak közösen Gödöllőn, melyben egy szegény házaspár, Tóth Péter szíjgyártó és felesége laknak. Az öreg pár nagy nyomorban nem tudta a legutóbbi házbért ki fizetni és ezért feljöttek a művésznőhöz, ki nekik a házbért jószíven elengedte és ruhával is megajándékozta a szegényeket. Ma Jászai Ignác eljött nővérehez és követelte a házbért reá eső felét. Midőn Jászai Mari elmondta a történeteket, Jászai Ignác annyira dühbe jött, hogy gorombán sértegetni kezdte nővérét. Ez méltó felháborodásban árculította öcsését, ki erre revolvert rántott elő és e szavakkal „most meghalsz” rárohant nővére. Jászai Mari egy pillanat alatt a szomszéd szobába ugrott és az ajtót magára zárta. Azután az ablakon át rendőrré kiáltott. A felhívott rendőr a dühöngő embert, lefegyverezte és bekísérte a főkapitányságra.

Fogház helyett a tébolydába.

ARAD, szept. 4. Bandur Pál rendőrtisztet ki néhány hóval ezelőtt felesége ellen gyilkossági merényletet követett el, a törvényszéki orvosok véleménye alapján, kik közveszélyes örültnek nyilvánították, beszállították ma az ügyészség fogházából a tébolydába.

Ismét vasuti raktártűz.

KAPOSVÁR, szept. 4. A helybeli államasvasuti pályaudvar raktárépülete ma kigyulladt és a benne fölhalmozott árukkal együtt teljesen elhamvadt. Csak az irományokat sikerült megmenteni. Azt hiszik, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

Beszűntetett forgalom.

SZALONKI, szept. 4. A szaloniki-üzsküh vasutvonal személyzetének sztrájkja folytán az egész vonalon bizonytalan időre beszüntették a forgalmat.

Elitelt óvadéksikkasztó.

BUDAPEST, szept. 4. A budapesti kir. törvényszék ma Tóth Pál volt zuglap kiadót kauziósikkasztásért harmadfél évi börtönrre ítélte.

Tél a nyárban.

MÁRAMAROS-SZIGET, szept. 4. Az észak-máramarosi Borsza község egész környékén tegnap óta szakadatlanul havazik. Az egész vidéknek téli képe van.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Velence

Élsőrangú Maison Meublé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvosudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órákor.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Élső fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

Helyiség változás.

Batorokodom a n. é. közönséggel tudatni, hogy az eddig a Via Andrassyban fennállt

kávé- és tejszarnokomat

a Piazza Elisabetta és Via Adamich sarkára (az Adria palotával szemközt) helyeztem át.

A n. é. közönség szíves pártfogást kéri tisztelettel!

Telefon 534.

Fleischhacker C.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kivánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: Piazza István, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Teljes tej.

Mától azaz szeptember 4-étől kezdve a zágrábi tejszarnok az óvárosi tejpiacon (Via del Pozzo) naponta reggel 1/28—10 óráig teljes pasteurizált tejet árusít literenkint 24 fillérért.

Egy magyar család 7 éves leánykájához keres a délutáni órákra

német aju leányt

Cim a kiadóhivatalban.

Élő virágcsokrot,

koszorut, virágdiszítést bármely alkalomra izléselesen s olcsón készít Kovács Teréz virágkereskedése Fiume, Corsia Deák 30 (az Ossoinak-ház kapubejárataiban).

Cserepes növényben nagy választék.

NOXIN

A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM

NOXIN

A szabad. KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

Telefon sz. 19.

Telefon sz 19.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Via del Pozzo 2.

Raktárak Via delle Piile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat vas- és fémáruban, mindenféle szerszámokban és épületvasalásokban.

Feliratok — Másoló prések. — Sulyzók.

Nagy raktár hidas-, tizedes és konyha-mérlegekben

„KOMET” önműködő ajtózáró készülék.

Forgópisztolyok. — Szobapuskák. — Töltények.

II.

Az új bérlő által teljesen újjáalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
 kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
 Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
 jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalett-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasúti jegyelárusító és podgyász-szállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalett- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kitűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percrenyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

NEW-YORK

áruház

FIUME. Via Andrassy I. sz.

az általánosan elismert legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és női divatcikkek és rövidáruban.

**VELENCE - LIDO
PENSION CORNE D'OR**

Egyetlen nemzetközi családi penzió a Lidon, csendes fekvésben, gyönyörű kerttel és tágas verandával. Teljesen zanzari mentes.

Kitűnő bécsi és magyar konyha

Teljes penzió 7-10 liráért.

Május, június és szeptember havában mérsékelt árak valamint szobák ellátás nélkül is.

Villamos vasúti és hajóösszehajósítás.

(A hajó kikötő helyétől mindjárt jobbfele menni).

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

Ha szereti az egészségét, használjon kizárólag

aluminium konyhaedényeket

tisztá aluminiumféműből, a melyekkel fűtőanyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FORAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

Prodam és Társa Fiume

Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Pálma - Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME.

Via del Porto I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betetésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 órákor.

A fiumei közönség és az idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

cégnél a Corsón kaphatók.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér **Garami József.**

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.

**Maluszewszki Szaniszló
CENTRAL KÁVÉHÁZA**

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kitűnő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron és étlap szerint.

Tulajdonos: **Leupold Alfréd.****Venier Penzió és Vendéglő**
Velenice Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Étternek kilátással a Szt. Márktérre.

— Kitűnő konyha minden órában. —

Procuratie vecchie 105. s. Tulajdonos (a Quadri kávé mellett) **Marco Venier.**